

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اهواز

بازماندگی...

تب و تشنج

اقدامات خودمراقبتی بیمار:

- در زمان بروز تشنج، سر بچه را به یک طرف چرخانده و به هیچ عنوان کودک را محکم نگه ندارید. مراقب باشید به کودک صدمه یا آسیبی وارد نشود.
- ترشحات داخل دهان کودک یا بزاق را پاک نمائید.
- بلافاصله کودک را به نزدیک ترین مرکز درمانی منتقل نمائید.

قابل توجه مددجویان محترم:

واحد ارتقاء سلامت بیمارستان آماده پاسخگویی به سؤالات شما در خصوص پیشگیری، درمان، مراقبت از بیماری و نحوه پیگیری می باشد. در صورت نیاز، می توانید با شماره تلفن بیمارستان (۳۳۳۲۰۱۲۵ داخلی ۲۴۱) و یا آدرس اینترنتی <https://sarallah.abzums.ac.ir> تماس حاصل فرمایید.

با سپاس

تهیه و تنظیم: واحد آموزش و ارتقاء سلامت

بازنگری اردیبهشت ۱۴۰۲

منبع: سونیا آرزومانیانس، دکتر مهناز سنجری،

پرستاری کودکان و ونک ۲۰۱۹ جلد دوم (کودک

بیمار)

عوامل مستعد کننده:

وجود سابقه تشنج ناشی از تب در افراد درجه اول و دوم خانواده (خواهر، برادر، والدین، عمه، عمو، پدر بزرگ یا مادر بزرگ)، تاخیر در رشد و تکامل روانی حرکتی، بستری طولانی مدت در دوران نوزادی (بیشتر از ۲۸ روز نگهداری کودک در مهد کودک).
در برخی مطالعات سیگاری بودن مادر در دوران بار داری را نیز جزء عوامل مستعد کننده نام می‌برند.

مشخصه‌های تشنج ناشی از تب:

تشنج ناشی از تب غالباً در شروع بیماری و افزایش ناگهانی تب رخ می‌دهد (۷۵٪ موارد در ۱۲ ساعت اول و ۷۵٪ موارد در دمای بیش از ۳۹ درجه) اما حدود ۱۰٪ موارد قبل از شروع تب و در موارد کمی موقع پایین آمدن تب رخ می‌دهد. هر حمله تشنج کمتر از ۱۵ دقیقه طول می‌کشد. حمله به صورت عمومی بوده و موضعی نمی باشد (یعنی تمامی اعضای بدن را تشنج فرا می‌گیرد)

با آرزوی سلامتی برای شما مددجوی گرامی

تعریف تب:

عبارت است از افزایش درجه حرارت بدن که از تغییرات طبیعی آن بیشتر شود (دمای غیر طبیعی بدن به میزان ۳۸ درجه سانتی گراد یا بالاتر) در اکثر تب‌ها درجه حرارت بدن ۱-۲ درجه بالا می‌رود. این موضوع مهم را به خاطر داشته باشید که تب به تنهایی یک بیماری نیست، بلکه معمولاً یکی از علائم بیماری است.

بیشتر تب‌ها در اثر عفونت یا دیگر بیماری‌ها به وجود می‌آیند. تب یک مکانیسم دفاعی طبیعی بدن در مبارزه با عفونت‌ها می‌باشد. نوزادان به خصوص آن‌هایی که تازه متولد شده‌اند، ممکن است در اثر قرارگرفتن در یک محیط گرم یا پوشیدن لباس زیاد به تب دچار شوند، زیرا قادر نیستند دمای بدن خود را تنظیم کنند و با دمای بیرون وفق دهند. نوزادان و کودکان گاهی پس از واکسن زدن به تب خفیفی مبتلا میشوند.

از کجا بفهمیم کودکمان تب دارد؟

یک راه سریع این است که پیشانی کودک را بوسیم یا لمس کنیم. اگر احساس می‌کنید که پیشانی کودک داغ است احتمالاً تب دارد. استفاده از دماسنج (ترمومتر) می‌تواند شمارا مطمئن کند.

هشدار: تب بالایی تواند در کودکان باعث تشنج گردد.

وجود علائم زیر همراه تب نیز می‌تواند نشانه جدی بودن مشکل باشد:

کاهش اشتها، بی‌حالی، رنگ پریدگی و یا برافروختگی واضح یا وجود تغییرات دیگر در رفتار.

وجود دانه‌های کوچک قرمز، ارغوانی روی بدن که با فشار دادن سفید نمی‌شوند یا وجود لکه‌های ارغوانی بزرگ، هر دو این علائم می‌توانند نشانه عفونت باکتریال جدی باشند.

کودک نمی‌تواند غذا را بلعد و آب دهانش مرتب می‌ریزد. بعد از تمیز کردن بینی، کودک نمی‌تواند خوب نفس بکشد که ممکن است نشانه ذات‌الریه یا آسم باشد.

کودک خواب‌آلود و گیج به نظر می‌رسد و بسیار تحریک پذیر و کج خلق است، این علائم ممکن است علائم یک عفونت ویروسی یا باکتریال جدی باشد.

در صورتیکه بابت ظاهر یا رفتار کودک خود نگران هستید، صرف نظر از اینکه درجه حرارتش بالا باشد یا نه، حتماً به پزشک مراجعه کنید.

توجه داشته باشید که علائمی نظیر سرفه و گوش درد (در صورتیکه به آن مشکوکید) یا استفراغ و اسهال را حتماً به پزشک اطلاع دهید زیرا به وی در تشخیص کمک می‌کند.

راههای پایین آوردن تب:

- اگر کودک بر اثر تب بیحال نشده است لزومی به استفاده از دارو نیست. برای پایین آوردن تب می‌توانید مقدار زیادی شیر مادر به کودک بدهید تا هم درجه حرارتش پایین آید و هم از کم شدن آب بدن جلوگیری شود.

- بالا بودن درجه حرارت بدن کودک ممکن است ناشی از لباس بیش از حد، هوای گرم و یا فعالیت زیاد باشد در این مواقع بهتر است لباس کودک را کم کرده و تشویق کنید کمی استراحت کند.

- اگر تب کودک را اذیت می‌کند می‌توانید با آب ولرم پاشویه کنید و یا در وان پر از آب ولرم قرار دهید. پاشویه به شستن پاها و یا انداختن پارچه خیس روی پاها محدود نمی‌شود، برای پاشویه می‌توانید یک اسفنج را به آب ولرم آغشته کنید و از بالا روی بدن کودک بکشید. این عمل را می‌توان به مدت ۲۰-۱۵ دقیقه انجام داد. در صورت افزایش نبض کاهش تنفس، خواب‌آلودگی و لرز باید از دادن پاشویه خودداری نمود.

- هرگز با استفاده از الکل کودک را پاشویه نکنید زیرا الکل از طریق پوست جذب شده و وارد خون می‌شود. ورود الکل به خون می‌تواند سبب بروز مشکلات تنفسی یا تشنج شود و یا کودک بر اثر افت قند، خواب‌آلوده یا تحریک پذیر گردد.

- در صورت ادامه تب به پزشک مراجعه نمائید.

تشنج ناشی از تب:

به بروز تشنج در زمینه یک بیماری تب دار بدون گرفتاری سیستم عصبی مرکزی و بدون وجود عامل شناخته شده، تشنج ناشی از تب گفته می‌شود. سن شایع تشنج، یک تا دو سالگی بوده (بیش از ۵۰٪ موارد) اما ممکن است از ۴ ماهگی تا ۶ سالگی نیز رخ دهد.

علت بیماری:

بیماری‌های تب داری که باعث تشنج ناشی از تب می‌شوند غالباً بیماریهای عفونی بوده و در اکثر موارد بیماری‌های عفونی دستگاه تنفسی فوقانی، عفونت ادراری و به ندرت عفونت‌های دستگاه گوارشی می‌باشند اما ممکن است به دنبال بیماری‌های تب‌زا یا واکسیناسیون نیز اتفاق بیافتد.